

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOLOGIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**CONTRIBUȚII LA O POETICĂ A GENULUI
POLIȚIST – UN GEN LITERAR NEGLIJAT**

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Mircea Popa

Student-doctorand,

Alina-Maria Stoica (Modorcea)

**Alba Iulia
2019**

CUPRINS

INTRODUCERE.....	6
CAPITOLUL I	
CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA GENULUI LITERAR POLIȚIST.....	13
I.1. Scurt istoric al scrierilor cu caracter detectivistic.....	15
I.1.1. Spațiul literaturii străine.....	15
I.1.2. Spațiul literaturii române.....	18
I.2. Regulile romanului polițist.....	25
I.3. Taxonomii și definiții.....	28
I.4. Reflectarea în cinematografie a romanului polițist.....	33
I.4.1. Ecranizări ale romanelor polițiste celebre aparținând literaturii străine.....	34
I.4.2. Ecranizări ale romanelor polițiste din literatura română.....	46
CAPITOLUL II	
ANALIZA CANTITATIVĂ A ROMANULUI POLIȚIST TRADUS ÎN ROMÂNIA ÎN PERIOADA 1831-2000.....	49
II.1. Ipostaza generală a traducerilor romanului polițist în perioada 1831-1990.....	50
II.2. Evoluția pe decenii a romanului polițist tradus în România în perioada 1831-1990.....	52
II.3. Analiza statistică a primilor zece autori străini de romane polițiste, traduși în România, în funcție de numărul de apariții, în perioada 1831-1990.....	68
II.4. Evoluția romanului polițist tradus în România în perioada 1990-2000.....	79
CAPITOLUL III	
PERSONALITĂȚI ALE ROMANULUI POLIȚIST DIN LITERATURA STRĂINĂ.....	83
III.1. Edgar Allan Poe: părintele prozei detectiviste.....	83
III.1.1. Structura narativă a noului gen derivată de Francois Fosca din scrierile lui Edgar Allan Poe.....	85
III.1.2. Afinități electiv. Romanul gotic: <i>Crimele din Rue Morgue</i> și <i>Misterul Mariei Roget</i>	89
III.1.3. Psihologia asociativă: <i>Scrisoarea furată</i>	93
III.1.4. Tradiția esoterică: <i>Cărăbușului de aur</i>	95

III.2. Arthur Conan Doyle și termenii unei polarități: geniul detectivului particular (Sherlock Holmes) versus detectivul amator (Dr. Watson)...	96
III.3. Agatha Christie, creatoarea a două figuri emblematice ale literaturii polițiste: Hercule Poirot și Miss Marple.....	112
III.3.1. <i>Cum l-am creat pe Hercule Poirot</i>	112
III.3.2. Miss Marple.....	118
III.3.3. Romanul <i>Cine l-a ucis pe Roger Ackroyd?</i> sau „prima oară când naratorul reușește să fie un ticălos”.....	120
III.3.4. Un caz special: romanul <i>Zece negri mititei</i>	124
III.4. Georges Simenon și blândul detectiv Jules Maigret.....	135

CAPITOLUL IV

TENDINȚE ÎN LITERATURA POLIȚISTĂ ROMÂNESCĂ.....	148
IV.1. Precursorii romanului polițist românesc.....	148
IV.2. Repere în dezvoltarea romanului polițist românesc în perioada regimului comunist.....	156
IV.3. Noul val de romane polițiste al perioadei postdecembriste.....	172
CONCLUZII.....	177
BIBLIOGRAFIE.....	183
Bibliografie de referință.....	183
Bibliografie critică.....	187
Bibliografie critică în volume.....	187
Bibliografie critică în periodice.....	189
Dicționare.....	191
Tratate de criminalistică.....	193
Articole în studii de specialitate, conferințe și volume colective.....	193
Surse bibliografice electronice.....	193
Bloguri specializate în descrierea literaturii polițiste.....	194
ANEXE.....	195
Anexa 1: facsimilul original al nuvelei lui Edgar Allan Poe, <i>Crimele din Rue Morgue</i>	195
Anexa 2: scena crimei din nuvela lui Edgar Allan Poe <i>Crimele din Rue Morgue</i>	196
Anexa 3: coperta primei apariții, în 1843 a nuvelei <i>Crimele din Rue Morgue</i> , de E. A. Poe.....	197

Anexa 4: coperta revistei „The Ladies' Companion”, unde în perioada 1842-1843 apare, în foileton, nuvela lui Edgar Allan Poe, <i>Misterul Mariei Roget</i>	198
Anexa 5: ilustrație din 1853 pentru nuvela lui Edgar Allan Poe, <i>Misterul Mariei Roget</i>	199
Anexa 6: extrase din manuscrisul original al romanului lui Panait Macri, <i>Crima din Strada Soarelui sau Asasinii Mariei Popovici</i> , publicat în 1885.....	200

Cuvinte cheie: roman polițist, literatură, paraliteratură, ecranizare, analiza traducerilor, crimă, vinovat, pedeapsă, otravă, armă, înec, spânzurare, detectiv particular, detectiv amator, detectiv guvernamental, confident, deducție, raționament, apologeți, denigratori.

Sinteze ideilor principale

Lucrarea de față, intitulată *Contribuții la o poetică a genului polițist – un gen literar neglijat*, se dorește a fi o primă încercare de sinteză a evoluției romanului polițist atât din spațiul literaturii străine cât și române, într-o ramură a criticii săracă în astfel de analize.

Tema lucrării este reprezentată de istoria scrierilor importante de tip detectivistic din spațiul anglo-saxon, francez și autohton, iar obiectivele pe care ni le-am propus sau axat pe: structurarea celor mai importante figuri de detectivi din literatura străină, analiza cantitativă a romanului polițist tradus în România, reflectarea în cinematografie a romanului polițist, destinul scrierilor cu caracter detectivistic din spațiul românesc, analiza apariției în spațiul autohton a producțiilor literare a genului, dar și identificarea lucrărilor critice care abordează acest gen.

Din punct de vedere metodologic am folosit în demersul nostru critic elemente de istorie literară, teorie literară, comparatism, teoria imaginarului, critică psihanalitică și tematică.

Elementele de noutate pe care le-am adus prin această lucrare vizează analiza personajelor emblematice ale literaturii polițiste în contextul unor opere foarte puțin studiate, analiza cantitativă a romanului polițist tradus în România în perioada 1831-2000, dar și cuantificarea numărului de ecranizări ale romanului polițist străin și autohton,

Această teză de doctorat este structurată în patru capitole, cu subcapitolele aferente, introducere, concluzii, bibliografie și anexe.

Primul capitol al lucrării noastre, *Considerații generale asupra genului literar polițist*, este organizat în patru subcapitole: *I.1. Scurt istoric al scrierilor cu caracter detectivistic*, împărțit în *I.1.1. Spațiul literaturii străine* și *I.1.2. Spațiul literaturii române*; *I.2. Regulile romanului polițist*, *I.3. Taxonomii și definiții*, și *I.4. Reflectarea în cinematografie a romanului polițist*, împărțit la rândul său în *I.4.1. Ecranizări ale romanelor polițiste celebre aparținând literaturii străine* și *I.4.2. Ecranizări ale romanelor polițiste din literatura română*.

În acest prim capitol am încercat să edificăm problemele legate de apartenența genului polițist la literatură, deoarece aceste inconveniente de încadrare a romanului polițist au apărut din incapacitatea delimitării exacte a literaturii de paraliteratură. Criticii literari dedicați genului

polițist au încercat în permanență să justifice calitatea acestor producții, iar când criticile virulente au apărut, elementele clarificatoare au adus aspecte estetice, ideologice și sociologice în prim-plan, cum este cazul poziției pe care Bertolt Brecht o adoptă, afirmând: „e adevărat că o caracteristică a romanului polițist este aceea de a prezenta variații mai mult sau mai puțin constante ale genului la nivel estetic. Acesta este unul dintre semnele prin care recunoaștem o ramură cultivată a literaturii”¹.

Tot în sprijinul statuării romanului polițist în sfera literaturii aduce argumente și criticul literar Ion Vlad, care arată prin afirmația sa: „poate că e momentul să spunem că literatura polițistă a produs o imensă bibliotecă universală de studii, volume și cercetări; numeroase dicționare de autori și de opere; biblioteci în exclusivitate consacrate tomurilor savante și o uluitoare expoziție de interpretări reprezintă un fenomen nu doar simptomatic, ci și o legitimare definitivă a genului, fiindcă – realitate valabilă pentru toate tipurile de opere literare – o literatură superioară și una minoră reprezintă spectacolul general al teritoriilor ficțiunii literare, indiferent de genul creat”², importanța acestui gen literar, legată în sens proporțional de număr de studii dedicate, și care reprezintă interesul exegeților, dar și al cititorilor pentru proza detectivistică.

De-a lungul timpului romanul polițist a fost legat de cel de aventură și de cel psihologic, aspect clarificat de criticul francez Paul Morand, care le deosebește prin prisma faptului că primul dintre acestea este, în definitiv, o problemă de matematică, iar: „rolul său nu este să sondeze tenebrele sufletului, ci să acționeze marionete printr-un impecabil mecanism de ceasornicărie”³.

În subcapitolul *1.1.1. Spațiul literaturii străine*, am arătat firul evoluției prozei detectiviste din literatura străină. Punctul de reper în stabilirea unei cronologii a romanului polițist este considerat anul 1747, al apariției lui Zadig, personajul lui Voltaire din *Zadig sau Destinul*, urmat de romanul lui Honoré de Balzac, *O afacere tenebroasă*, despre care criticul francez Roger Caillois afirmă că: „marchează cotitura în chestiune; se observă bine descumpănirea pe care o răspândește în moravuri această inovație diabolică – poliția invizibilă – și parfumul de straniu, lumea plină de neîncredere și de nesiguranță pe care o aduce cu sine”⁴. În 1865, Emile Gaboriau publică *Afacerea Lerouge*, iar în 1887 la Londra se naște unul dintre cei mai iubiți detectivi, personajul lui Arthur Conan Doyle, Sherlock Holmes, în romanul *Un studiu în roșu*. Predecesorul lui Conan Doyle este considerat Wilkie Collins, alături de care a scris și

---

¹ Bertolt Brecht *apud* Marc Lits, *Le roman policier: introduction a la theorie et a l'histoire d'un genre litteraire*, Liege, Edition du Cefal, 1993, p. 105.

² Ion Vlad, *Orizonturile lecturii*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2007, p. 206.

³ Paul Morand, *apud* Roger Caillois, *Abordări ale imaginarului*, trad. din limba franceză de Nicolae Baltă, București, Editura Nemira, 2001, p. 248.

⁴ Roger Caillois, *op. cit.*, p. 202.

Dikens, cunoscut pentru romanul său apărut în 1868, *Piatra lunii*, ce aduce cititorului primul detectiv ca actant literar din literatura britanică. Doyle mărturisește, mai târziu că admirându-l pe Poe, a creat cel mai celebru detectiv, pe Sherlock Holmes, inspirat de scrierile acestuia. Nici Gaboriau cu al său Dupin nu trece fără să-și pună amprenta asupra lui Doyle: „Gaboriau mă cucerise prin felul elegant în care își ajusta piesele intrigilor sale, iar Dupin, magistralul detectiv al lui Poe, fusese încă din copilărie eroul meu favorit”⁵.

Despre romanul polițist de școală britanică se poate afirma că a avut, prin Edgar Allan Poe, un numitor comun cu cel de școală americană, datorită limbii, pentru ca mai apoi fiecare să-și dezvolte propriul drum literar, cu atât mai mult cu cât cel britanic reușește să iasă și de sub influența celui francez, iar nume sonore încep să se impună: J.S. Fletcher, Jefferson Farjeon, Agatha Christie, C.K. Kitchin, A.A. Milne, Mignon Eberharh, Quentin Patrick, Edgar Wallace, J.H. Chase etc.

Romanul polițist de școală americană se va remarca printr-o personalitate aparte, exagerată prin violență și limbaj dur, aspect semnalat și de criticul român Paul Ștefănescu, care menționează: „sub pretextul naturalității (*sic!*), romanul polițist american se rezumă la povestirea brutală, în care sunt speculate instinctele, violența, impulsurile agresive. Toate aceste trăsături secundare umbresc subiectul și acțiunea de detecție, exacerbând și urmărind efectele sadice, de cea mai pură patologie. Anormalul este prezentat drept ceva obișnuit”⁶. Scriitorii care s-au evidențiat prin reluarea formelor clasice și impunerea pe continentul american sunt: Dorothy Sayers, Melville Davisson Post, Raymond Chandler, Leslie Charteris, William Faulkner, Samuel Deshiell Hammet, Dannay Frederico, Manfred B. Lee etc.

Despre romanul polițist de școală franceză putem menționa că este consemnat având ca dată de apariție anul 1907, când apar cele două romane, al lui Gaston Leroux, *Misterul camerei galbene* și al lui Maurice Leblanc, *Arsène Lupin, gentleman-cambrioleur*. În timp se vor evidenția ca elemente definitorii pentru acest tip de roman, în spațiul francez, Emile Gaboriau și Georges Simenon, ale căror romane: „arată violența sub o formă estetică și justițiară, apelând la resorturile intime din sufletul cititorului ce conferă noblețe și nu descompunere și perversitate”⁷. Li se vor adăuga în timp și scriitorii: Pierre Very, Stanislas A. Steeman, Yves Dartois, Noel Vindry, Claude Aveline, Pierre Nord, Frederic Dard, Charles Exbrayat, Sebastien Japrisson, ultimii trei, chiar *părinții* romanului *suspense*.

---

⁵ Sir Arthur Conan Doyle, *Memories and Adventures*, apud Horia Matei, *Literatura și fascinația aventurii*, București, Editura Albatros, 1986, p. 254.

⁶ Paul Ștefănescu, *Afaceri criminale celebre*, București, Editura All, 1995, p. 34.

⁷ *Ibidem*, p. 42.

Următorul subcapitol, I.1.2. *Spațiul literaturii române* a avut misiunea grea de a ordona spațiul literaturii române, din care critica nu doar că lipsește cu desăvârșire, sau se ocupă doar de autorii străini, ci și este și denigratoare cu romanul polițist. În România debutul romanului polițist nu se lasă mult așteptat, în 1884 Panait Macri publică *Otrăvitoarea din Giurgiu sau Frumoasa Alexandrina*, iar în 1885 *Omorul din strada Soarelui sau Asasinatul Mariei Popovici*, romane pe care el le numește *criminale*. Înaintea lui Panait Macri, pe la mijlocul secolului al XIX-lea influențați de *Misterele Parisului*-1843, a lui Eugène Sue și *Misterele Londrei*-1844, a lui Paul Féval, Ioan Bujoreanu publică *Mistere din București* (1862), George Baronzi, *Misterele Bucureștilor* (1862-1864) și Constantin D. Aricescu, *Misterele căsătoriei* (1861-1886) care nu pot fi numite romane polițiste, ele doar prezintă aspecte care mai târziu se vor regăsi în romanele polițiste românești. Mult mai târziu, spre sfârșitul primului deceniu al secolului al XX-lea, Panait Macri va publica și el *Misterele Bucureștilor* (1907-1908). Grigore Haralamb Granda (1843-1897) va publica, în foileton, inspirat de romanul lui Sue, *Misterele românilor* (1879). În studiul său din 2015, *Roman polițist*, enumeră o serie de romane apărute în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, precum: *Condamnata*, 1868-Emanoil Arghiropol, *Crima din Calea Moșilor*, 1887-Teochar Alexei, *Otrăvitoarea din Giurgiu sau Frumoasa Alexandrina*, 1884-Panait Macri, *Din memoriile unui procuror*, 1888-N. Rădulescu-Niger, *Dramele Veneției sau pumnalul răzbunător*, 1889-Alexandru I. Alexandrescu, numindu-le: „o literatură submediocră”⁸ și „copii de mântuială ale unor mărfuri importate din Franța”⁹, un punct de vedere care trebuie subliniat, mai ales că perioada este aceea a încercărilor literare, deci nici aceste producții nu întrunesc argumentele necesare statuării ca romane polițiste.

În perioada interbelică avem puține încercări de concepere a unui roman polițist, cel mai însemnat fiind cel al lui Victor Eftimiu, *Kimonoul înstelat* (1932), apoi un alt roman din această perioadă care poate fi citit în cheie polițistă este cel al lui Liviu Rebreanu, *Amândoi* (1940), urmat de Petre Bellu cu romanul *Apărarea are cuvântul* (1941), dar și *Baltagul* (1930) lui Mihail Sadoveanu și *Baletul mecanic* (1931) al lui Cezar Petrescu, iar înaintea acestora, tot în perioada interbelică, Mateiu Caragiale prezintă în nuvela *Remember* (1924) aventura unui enigmatic sir Aubrey de Vere, care sfârșește tragic, însă spre deosebire de romanul polițist clasic vinovatul nu este identificat. Trebuie amintită aici și seria de povestiri a lui Mateiu Caragiale, un roman neterminat, *Sub pecetea tainei*, în care enigmele prezentate de polițistul Conu Rache nu-și găsesc rezolvarea.

---

⁸ Mihai Iovănel, *op.cit.*, p. 123.

⁹ *Ibidem*.

În continuarea studiului am prezentat regulile de construcție ale unui roman polițist (*I.2. Regulile unui roman polițist*) atât cele formulate de Van Dine, Tzvetan Todorov, dar și Frnacoise Fosca, urmate de clasificarea și definițiile acestui tip de roman (*I.3. Taxonomii și definiții*).

Un prim element de originalitate este prezent în ultimul subcapitol al capitolul I, *I.4. Reflectarea în cinematografie a romanului polițist*. Ne-am propus să realizăm o cuantificare a numărului de ecranizări ale romanelor polițiste în funcție de notorietatea personajelor, atât din spațiul literaturii străine, cât și românești, având în vedere anul apariției acestora, regizorul și modul în care actorii interpretează personajele principale.

Cel de-al doilea capitol al lucrării noastre, *Analiza cantitativă a romanului polițist tradus în România în perioada 1831-2000*, are la bază studiul criticului și istoricului literar român Mircea Popa, *Analiza cantitativă a romanului publicat de presa din Transilvania între 1838-1918*, apărut în volumul din 1980, *Tectonica genurilor literare*, și este împărțit în patru subcapitole, după cum urmează: *II.1. Ipostaza generală a traducerilor romanului polițist în perioada 1831-1990*, *II.2. Evoluția pe decenii a romanului polițist tradus în România în perioada 1831-1990*, *II.3. Analiza statistică a primilor zece autori străini de romane polițiste, traduși în România, în funcție de numărul de apariții, în perioada 1831-1990* și *II.4. Evoluția romanului polițist tradus în România în perioada 1990-2000*.

Această parte a lucrării reprezintă cel de-al doilea element de noutate pe care îl aducem, deoarece am reușit să identificăm și să cuantificăm evoluția romanelor polițiste traduse pe decenii, evoluția titlurilor traduse în funcție de literaturi și clasamentul primilor autori în funcție de numărul de traduceri., bazându-ne pe datele oferite de *Dicționarul cronologic al romanului tradus în România de la origini până la 1989*, Academia României, filiala Cluj-Napoca, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” (2005), *Dicționarul cronologic al romanului tradus în România 1990-2000*, Academia României, filiala Cluj-Napoca, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” (2017), *Bibliografia românească modernă (1831-1918)*, volumele I-IV¹⁰, *Repertoriul traducătorilor români de limbă franceză, italiană, spaniolă (secolele al XVIII-lea și al XIX-lea). Studii de istorie a traducerii (I)* și *Repertoriul traducerilor românești din limbile franceză, italiană și spaniolă (secolele al XVIII-lea și al XIX-lea). Studii de istorie a traducerii (II)*, volume colective apărute la Editura Universității de Vest din Timișoara, în anul 2006.

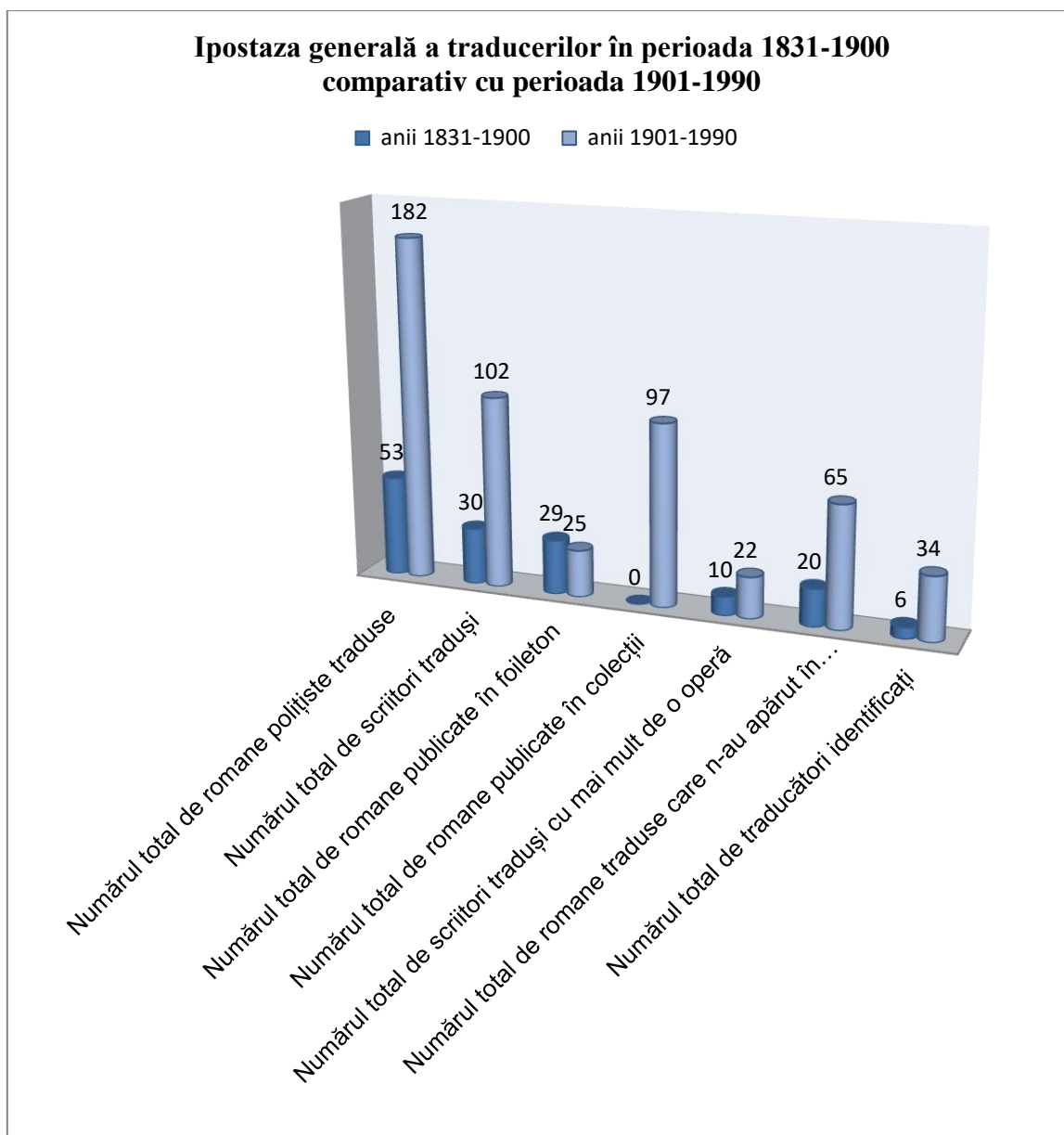
De asemenea am atras atenția asupra faptului că intervenția noastră nu este degrevată de pericolul inexactității cifrelor prezentate de alte studii, însă am considerat oportună această analiză deoarece se bazează pe date oferite de instituții abilitate.

---

¹⁰ Bibliografia Națională Retrospectivă <https://bibliacad.ro/bnr/brm.php> [accesat la data de 6 martie 2019].

În primul subcapitol al acestei părți, am analizat situația generală a traducerilor romanului polițist în România, în perioada 1831-1990, lăsând loc următoarelor date statistice:

- pentru perioada 1831-1900: 53 de romane polițiste traduse, 30 de scriitori traduși, 29 de romane apărute în foileton, 10 autori străini de romane polițiste traduși cu mai mult de o operă, 20 de romane care nu au apărut în foileton, 6 traducători identificați;
- pentru perioada 1901-1990: 184 de romane polițiste traduse, 103 scriitori traduși, 25 de romane apărute în foileton, 97 de romane publicate în colecții, 23 de autori străini de romane polițiste traduși cu mai mult de o operă, 67 de romane care nu au apărut în foileton, 34 de traducători identificați.

Din analiza grafică și comparativă a celor două perioade am putut deduce următoarele constatări:

- traducerile din cele două perioade selectate, 1831-1900 și 1901-1990, relevă o creștere semnificativă în cea de-a doua perioadă a traducerilor romanelor polițiste,

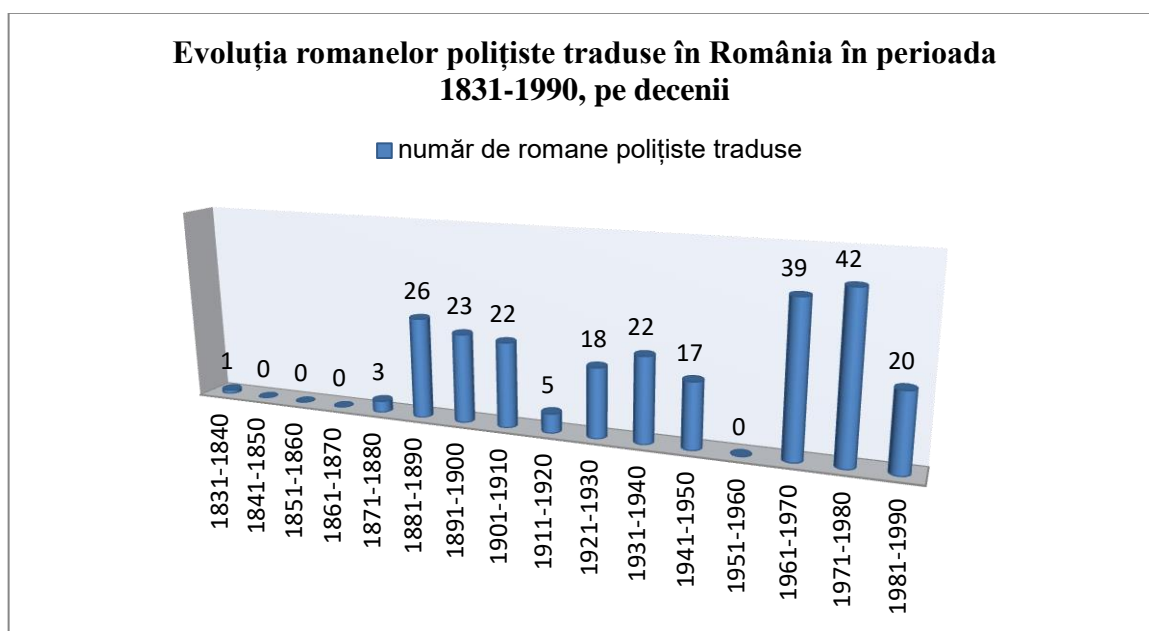
- începând cu anul 1831 și până în 1900 înregistrăm un număr de 53 de romane traduse, din care 29 publicate în foileton și raportate la 30 de scriitori,

- perioada 1901-1990 aduce o creștere aproape cvadruplă a cantității traducerilor scrierilor de gen, 182 de romane, mai puține publicate în foileton, doar 25, dar 102 scriitori traduși,

- doar începând cu deceniul trei al secolului XX întâlnim colecții dedicate romanului polițist, dintre care cea mai apreciată și bogată cantitativ în apariții rămâne Enigma (colecția Editurii Univers, de la București, publică din anul 1969 și până în 1992 nu mai puțin de 75 de romane polițiste traduse din literatura engleză, franceză, germană, rusă, belgiană, italiană, poloneză, americană, spaniolă, maghiară, cehă, suedeză și ucraineană).

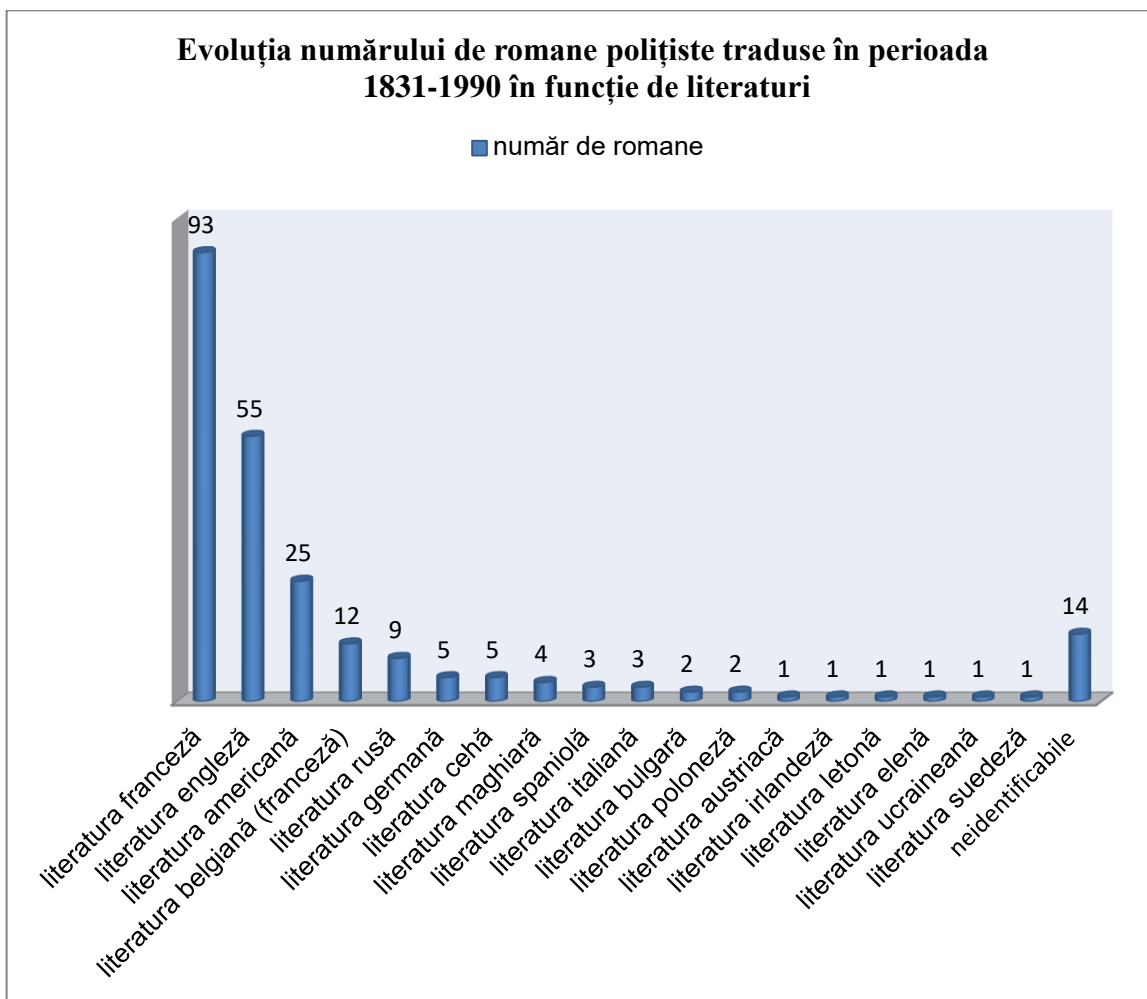
- comparativ, pentru cele două perioade amintite, numărul de scriitori traduși cu mai mult de o operă este sesizabil dublat în cea de-a doua, în perioada 1831-1900 sunt identificați cu 10 autori mai mulți de romane polițiste traduse.

Cel de-al doilea subcapitol, *II.2. Evoluția pe decenii a romanului polițist tradus în România în perioada 1831-1990*, prezintă pentru fiecare deceniu al perioadei amintite autorii și romanele polițiste traduse în România, sub următoarea sinteză: 1831-1840: 1 roman, 1841-1850: 0, 1851-1860: 0, 1861-1870: 0, 1871-1880: 3 romane, 1881-1890: 26 de romane, 1891-1900: 23 de romane, 1901-1910: 22 de romane, 1911-1920: 5 romane, 1921-1930: 18 romane, 1931-1940: 22 de romane, 1941-1950: 17 romane, 1951-1960: 0, 1961-1970: 39 de romane, 1971-1980: 42 de romane, 1981-1990: 20 de romane. Rezultă astfel un total de 238 de romane:

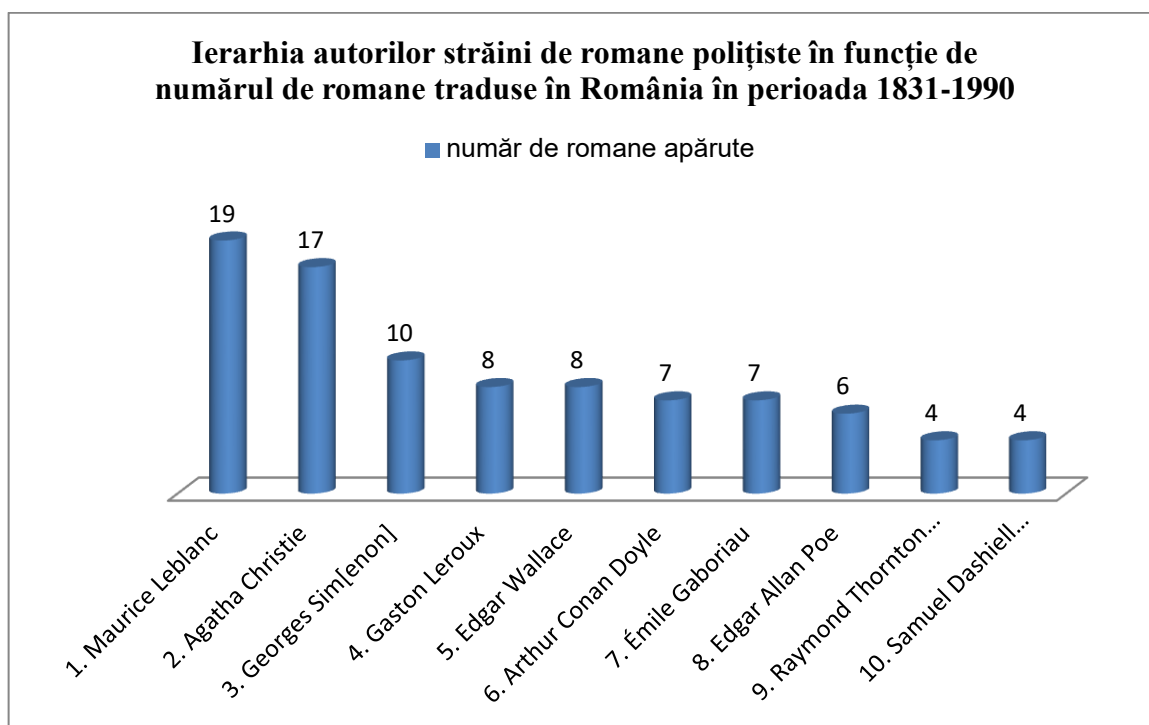

Urmărind curba traducerilor de roman polițist în perioada 1831-1900 se poate observa că maximul este atins în a doua jumătate a secolului XX, deceniul 8, cu 42 de romane, iar perioadele în care nu am putut documenta apariția unor romane polițiste traduse sunt în secolul XIX, deceniile 5, 6 și 7, secolul XX, deceniul 6. Un număr foarte mic de romane polițiste traduse se observă și în deceniile 4 și 8 ale secolului XIX și 2 al secolului XX.

Din această prezentare pe decenii a romanului polițist tradus, am reușit să prezentăm și evoluția traducerilor în funcție de literatura de proveniență. A rezultat următorul grafic din care este sesizabilă cantitatea de romane polițiste traduse din literatura franceză, un număr aproape dublu față de literatura engleză, 93, din care 43 publicate în perioada 1831-1900, restul între anii 1901 și 1990. Succesul de care se bucură traducerile din limba franceză îndeosebi în a doua jumătate a secolului XIX se datorează, printre altele, influenței culturale pe care Franța o avea asupra României, ca urmare a relațiilor de ordin economic și politic dintre cele două țări. Deloc neglijabile sunt traducerile din literatura engleză, 55 la număr, din care 54 apărute în perioada 1901-1990. Acest aspect este datorat în mare parte traducerilor romanelor lui Arthur Conan Doyle și Agatha Christie.

Pentru cel de-al treilea subcapitol, *II.3. Analiza statistică a primilor zece autori străini de romane polițiste, traduși în România, în funcție de numărul de apariții, în perioada 1831-1990*, ne-am axat pe numărul de titluri traduse din fiecare autor, rezultând următoarea ierarhie:

Se poate observa că primul loc în ierarhia celor mai traduși autori de romane polițiste, în perioada analizată, este ocupat de scriitorul Maurice Leblanc, secondat de Agatha Christie și Georges Simenon, dar în ultimul subcapitol, *II.4. Evoluția romanului polițist tradus în România în perioada 1990-2000*, am demonstrat că după anul 1990, Agatha Christie îl surclasează pe acesta, cu un număr de 54 de titluri traduse. De asemenea, am semnalat importanța editurilor apărute în perioada postdecembristă în promovarea scriitorilor străini de romane polițiste, Tritonic, condusă de Bogdan Hrib și Crime Scene Press, de Alexandru Arion remarcându-se în acest sens.

Următorul capitol, cel de-al treilea, *III. Personalități ale romanului polițist din literatura străină*, a fost conceput în așa fel încât să surprindă evoluția personajelor din operele lui Edgar Allan Poe, Arthur Conan Doyle, Agatha Christie și Georges Simenon.

Scrierile lui Edgar Allan Poe sunt importante deoarece prima dată în literatura universală găsim o metodă și un mod de concepere a romanului polițist, criticul Francois Fosca chiar deduce din cele trei nuvele apărute șase reguli de construcție ale romanului polițist, afirmând totodată și faptul că Poe nu a conștientizat că a descoperit în același timp și regulile unei anchete polițiste: „deși acestea sunt două chestiuni care se exclud, totuși, una pe cealaltă”¹¹, iar personajul

¹¹ Francois Fosca, *apud Daniela Zeca, op. cit.*, p. 72.

Auguste Dupin, devine arhetipul detectivului amator, în pofida unei activități extrem de scurte, prin cele trei anchete întreprinse în nuvelele: *Crimele din Rue Morgue* (1841), *Misterul Mariei Roget* (1842-1843) și *Scrisoarea furată* (1845).

Ultimul capitol al lucrării, *IV. Tendințe în literatura polițistă românească*, abordează un fenomen ocolit cu precădere de criticii literari români, literatura de acest gen în spațiul autohton. Am plecat în demersul nostru de la scrierile lui Panait Macri (*IV.1. Precursorii romanului polițist românesc*) încercând să arătăm, dincolo de digresiunile fantastice pe care acesta le face, rolul pe care l-a avut mai întâi ca traducător și apoi ca scriitor într-o primă etapă a evoluției romanului polițist românesc. Am analizat în acest sens *romanul criminal, Omorul din Strada Soarelui sau Asasinii Mariei Roget*, care s-a bazat pe un fapt real, petrecut în anul 1885 în București, dar și romanul *Crima misterioasă din Calea Mogoșoaiei* (1904).

Un alt roman supus analizei noastre a fost cel al lui Liviu Rebreanu, *Amândoi* (1940), ales datorită faptului că este privit drept primul roman polițist românesc. Am trecut subiectul acestui roman prin filtrul regulilor de concepere a unui roman polițist, deosebind aspectele care-l particularizează. În subcapitolul *IV.2. Repere în dezvoltarea romanului polițist românesc în perioada regimului comunist* am analizat activitatea literară a altor scriitori, precum: Theodor Constantin, Haralamb Zincă, Horia Tecuceanu, Leonida Neamțu, Constantin Chiriță, Petre Sălcudeanu, Rodica Ojog-Brașoveanu și George Arion. În *IV.3. Noul val de romane polițiste al perioadei postdecembriste* l-am abordat pe scriitorul Bogdan Hrib, dar am reușit să prezentăm și o listă cu ultimele apariții pe piața românească de carte polițistă.

Concluziile studiului nostru au fost că indiferent de care parte se află cititorul unui roman polițist, al apologeților sau denigratorilor, este de neînlăturat aspectul de problemă de matematică al acestuia, care, alături de narațiune, face din acest roman o enigmă de dezlegat, iar raționamentul logic stă la baza tuturor deducțiilor pe care eroii romanelor polițiste le pun în aplicare pentru identificarea făptașului unei crime.

O altă concluzie se raportează la tipurile de detectivi pe care le-am identificat în analiza romanelor din studiul nostru. Astfel, am ajuns la următoarele tipuri de detectivi:

1. personajul-detectiv inspirat din realitate: Vidoq,
2. personajul-detectiv amator: Melania Lupu, Miss Marple, August Dupin,
3. personajul-detectiv particular: Hercule Poirot, Sherlock Holmes, Sam Spade, Phillip Marlowe,
4. personajul-detectiv aflat în slujba Statului: maiorul Minerva Tutovan, maiorul Panait, căpitanul Lucian, comisarul Jules Maigret, Lecoq.

Despre personajele pe care le-am studiat putem concluziona: Cavalerul August Dupin adună toți indicii unei crime, nu face supoziții și mai ales, nu ghicește, el este dedublarea creatorului său, Poe, dar și a gândirii sale, Sherlock Holmes reprezintă figura detectivului declarat, absolut, conștient de superioritatea inteligenței sale, Hercule Poirot și Miss Marple sun două personaje emblematice ale literaturii polițiste iar blândul detectiv al lui Georges Simenon, Jules Maigret evocă latura umană, sensibilă, a detectivului.

Bibliografia a fost întocmită în așa fel încât să cuprindă operele de referință pentru autorii studiați, literatura de specialitate atât în limba română cât și în engleză și franceză, dicționare, articole, studii de specialitate, dar și resurse consultate online.

Anexele, ultima parte a lucrării noastre conțin o copie a facsimilul original al nuvelei lui Edgar Allan Poe, *Crimele din Rue Morgue*, scena crimei din nuvela lui Edgar Allan Poe *Crimele din Rue Morgue*, coperta primei apariții, în 1843 a nuvelei *Crimele din Rue Morgue*, de E. A. Poe, coperta revistei „The Ladies' Companion”, unde în perioada 1842-1843 apare, în foileton, nuvela lui Edgar Allan Poe, Misterul Mariei Roget, ilustrație din 1853 pentru nuvela lui Edgar Allan Poe, *Misterul Mariei Roget* și extrase din manuscrisul original al romanului lui Panait Macri, *Crima din Strada Soarelui sau Asasinii Mariei Popovici*, publicat în 1885.

BIBLIOGRAFIE

Bibliografie de referință

ARION, George, *Detectiv fără voie*. A treia ediție, revăzută și adăugită. Prefață de Ion Bogdan Lefter. București, Crime Scene Press, 2015.

ASHFORD, Lindsay Jayne, *Femeia din Orient Express*. Traducere din limba engleză de Mihaela Sofonea. București, Nemira Publishing House, 2018.

BENTLEY, E. C., *Ultima anchetă a lui Philip Trent*. În românește de Constantin Streia și Mihai Atanasescu. s.l., Editura Tineretului, 1969.

CAPOTE, Truman, *Cu sânge rece*. Presentare și traducere de Const. Popescu, București, Editura VIVALDI, 1993.

CHANDLER, Raymond, *Adio, iubito!*. Traducere din limba engleză de Mircea Pricăjan. Cuvânt înainte de Colin Dexter. București, Nemira Publishing House, 2014.

CHRISTIE, Agatha, *Autobiografie*. Traducere din limba engleză de Adania Folea prin Lingua Connexion, București, Editura RAO, 2012.

CHRISTIE, Agatha, *Cine l-a ucis pe Roger Ackroyd*. Traducere din limba engleză de Alina-Mirela Dumitărăscuță prin Lingua Connexion. București, Editura RAO, 2014.

CHRISTIE, Agatha, *A treia fată*. Traducere de Iordana Ferent și Ștefan Ferent. București, Editura RAO, 2012.

CHRISTIE, Agatha, *Zece negri mititei. Crima din Orient Express*, București, Adevărul Holding, 2010.

CHRISTIE, Agatha, *Crimă pe terenul de golf*. Traducere din limba engleză de Mihaela-Cristina Lazăr, București, Editura RAO, 2015.

CHRISTIE, Agatha, *Ultimul caz al lui Poirot*. Traducere din limba engleză de Ionela Chirilă, București, Editura RAO, 2014.

CHRISTIE, Agatha, *Misterul din Caraibe*. Traducere din limba engleză de Alina Toderică, București, Editura RAO, 2014.

CHRISTIE, Agatha, *Misterul crimei fără cadavru*. Traducere din limba engleză de Andreea Nicoleta Năstase, București, Editura RAO, 2015.

CHRISTIE, Agatha, *Cadavrul din bibliotecă*. Traducere din limba engleză de Mihai Caraiman, București, Editura RAO, 2015.

COLLINS, Wilkie, *Piatra Lunii*. Traducere din limba engleză și note de Lidia Grădinaru. București, Corint Books, 2015.

CONAN, Doyle Arthur, *Aventurile lui Sherlock Holmes. Un studiu în roșu. Aventura rubinului albastru*, vol. I. Traducere de Doina Puicea, Luiza Ciocșirescu. București, Adevărul Holding, 2011.

CONAN, Doyle Arthur, *Aventurile lui Sherlock Holmes. Semnul celor patru. Valea terorii. Memoriile lui Sherlock Holmes*, vol. II. Traducere de Mira Lăzărescu, Monica Duță, Luiza Ciocșirescu. București, Adevărul Holding, 2011.

CONAN, Doyle Arthur, *Aventurile lui Sherlock Holmes. Întoarcerea lui Sherlock Holmes. Câinele din Baskerville*, vol. III. Traducere de Silvia Stan, Ileana Ionescu. București, Adevărul Holding, 2011.

CONAN, Doyle Arthur, *Aventurile lui Sherlock Holmes. Ultima reverență. Arhiva lui Sherlock Holmes*, vol. IV. Traducere de Emilia Oanță, Adina Claudia Begu. București, Adevărul Holding, 2011.

DE BALZAC, Honoré, *O afacere tenebroasă*. Traducere de T. Răducă – T. Orescu. Ediție îngrijită, prefață și note de Laurențiu Zoicaș. Iași, Polirom, 2001.

DICKENS, Charles, *Casa umbrelor*, vol. I. În românește de Costache Popa. București, Editura UNIVERS, 1971.

DICKENS, Charles, *Casa umbrelor*, vol. II. În românește de Costache Popa. București, Editura UNIVERS, 1971.

DORIAN, Dorel, *Ficțiuni pentru revolver și orchestră*, București, Editura Albatros, 1970.

ECO, Umberto, *Numele trandafirului*. Traducere din limba italiană de Florin Chirițescu. Iași, Polirom, 2014

FITZGERALD, F. Scott, *Marele Gatsby*, Craiova, Editura Noua Europă, 1991.

GABORIAU, Émile, *Afacerea Boiscoran*. În românește de Vlad Mușatescu. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1975.

GABORIAU, Émile, *Domnul Lecoq*. Traducere de Rodica Chiriacescu. București, Editura UNIVERS, 1986.

GABORIAU, Émile, *Afacerea Lerouge*. În românește de Hertha Perez și Doina Florea-Ciornei. Prefață de Hertha Perez. s.l., Editura Junimea, 1980.

HAMMET, Dashiell, *Cheia de sticlă*. Traducere de Elena Stamatescu Greavu. București, Editura Z, 1992.

HAMMET, Dashiell, *Șoimul maltez*. Traducere de Constantin Popescu. s.l., Editura Datina, s.a.

HAULICĂ, Michael, *Antologia prozei românești polițiste și de mistere*, Pitești, Editura Paralela 45, 2018.

HRIB, Bogdan, *Noir de București*, București, Editura Tritonic, 2017.

HRIB, Bogdan, *Gastro Noir*, București, Editura Tritonic, 2018.

LEBLANC, Maurice, *Arséne Lupin contra Herlock Sholmes*. În românește de Constantin Ioncică. București, Editura UNIVERS, 1971.

LEBLANC, Maurice, *Arséne Lupin și enigma acului scobit*. Traducere Ileana Cantunari. s.l., Editura Danubius, s.a.

LEROUX, Gaston, *Misterul camerei galbene*. Traducere de Rodica Pânzaru. București, Editura Alutus-D, 1993.

MACRI, Panait, *Omorul din strada Soarelui sau Asasinii Mariei Popovici*, București, Editura Tipo-Litografiei Naționale Ascher&Klein, 1885.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Coșmar*, București, Nemira Publishing House, 2015.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Enigmă la mansardă*, București, Nemira Publishing House, 2015.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Un blestem cu domiciliul stabil*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Întâlnire la Elysee*, București, Nemira Publishing House, 2015.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Al cincilea as*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Cutie cu nasturi*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Apel din necunoscut*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Stilet cu șampanie*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Poveste imorală*, București, Nemira Publishing House, 2015.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Violeta din Safe*, București, Nemira Publishing House, 2015.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Moartea semnează indescifrabil*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Necunoscuta din congelator*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Telefonul din bikini*, București, Nemira Publishing House, 2015.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Cocoșatul are alibi*, București, Nemira Publishing House, 2015.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Să nu ne uitam la ceas*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Răzbunarea slușilor*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Spionaj la mănăstire*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Omul de la capătul firului*, București, Nemira Publishing House, 2014.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Minerva se dezlănțuie*, București, Nemira Publishing House, 2015.

OKAMOTO, Kidō, *Fiica negustorului de sake*. Traducere din japoneză de Angela Hondru. București, Editura HUMANITAS FICTION, 2014.

POE, Edgar Allan, *Scrieri alese*. În românește de Ion Vinea, Mihaela Dragomir, Constantin Vonghizas. Studiu introductiv de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. București, Editura Univers, 1979.

POPESCU, Petru, *Înainte și după Edith*. Traducere de Antoaneta Ralian. București, Editura Fundației Culturale Române, 1993.

REBREANU, Liviu, *Amândoi*. Ediție îngrijită și tabel cronologic de Valeria Filimon. București, Editura AGORA, 2012.

SAYERS, Dorothy L., *Cele cinci piste false (O aventură a lordului Peter Wimsey)*. Traducere și note de Virgil Stanciu. București, Editura Univers, 1994.

SIMENON, Georges, *Câinele galben*. În românește de Teodora Cristea. s.l., Editura Tineretului, s. a.

SIMENON, Georges, *Revolverul lui Maigret*. Traducere de Silvia Colfescu. București, Editura Vremea S.C., 1992.

SIMENON, Georges, *Integrala Maigret*, vol. I. Traducere de Nicolae Constantinescu. Iași, Editura Polirom, 2013.

SIMENON, Georges, *Integrala Maigret*, vol. II. Traducere de Nicolae Constantinescu. Iași, Editura Polirom, 2013.

SIMENON, Georges, *Integrala Maigret*, vol. III. Traduceri de Nicolae Constantinescu, Barbu Cioculescu, Simona Cioculescu, Alexandru Mirodan, Elena Cantacuzino. Iași, Editura Polirom, 2013.

TECUCEANU, Horia, *Căpitanul Apostolescu anchetează*, București, Editura Militară, 1969.

TECUCEANU, Horia, *Căpitanul Apostolescu și spionii*, București, Editura Medicală, 1991.

TECUCEANU, Horia, *Căpitanul Apostolescu și cifrul D-237*, București, Editura Cartea românească, 1983.

TECUCEANU, Horia, *Căpitanul Apostolescu și inamicul public nr. 1*, București, Editura Medicală, 1990.

WALLACE, Edgar, *Omul de la Carlton*. În românește de Dorian Opincaru. București, Editura Dragon, 1991.

ZINCĂ, Haralamb, *Un caz de dispariție*, s.l., Editura Casa românească, 1972.

ZINCĂ, Haralamb, *Moartea vine pe bandă de magnetofon*, București, Editura Garamond, 1995.

ZINCĂ, Haralamb, *O crimă aproape perfectă*, București, Editura AL, 2000.

Bibliografie critică

Bibliografie critică în volume

ALBÉRÈS, R-M., *Istoria romanului modern*. În românește de Leonid Dimov. Prefață de Nicolae Balotă. s.l., Editura pentru Literatură Universală, 1968.

BARBU, Marian, *Romanul de mistere în literatura română*, Craiova, Scrisul românesc, 1981.

BARTHES, Roland, *Plăcerea textului*. Traducere de Marian Papahagi. Postfață de Ion Pop. Cluj-Napoca, Editura Echinoc, 1994.

BENVENUTO, Stefano, RIZZONI, Gianni, LEBRUN, Michel, *Le roman criminel*, Nantes, Edition de L'Atalante, 1982.

BOILEAU-NARCEJAC, *Le roman policier*, Paris, Petite Bibliotheque Payot, 1964.

BODIȘTEAN, Florica, *O teorie a literaturii*, Iași, Institutul European, 2008.

BOOTH, Wayne, *Retorica romanului*. În românește de Alina Clej și Ștefan Stoenescu, prefață de Ștefan Stoenescu, București, Editura Univers, 1976.

BOURDIEU, Pierre, *Regulile artei*. Traducere de Laura Albușescu și Bogdan Ghiu, prefață de Mircea Martin. București, Editura ART, 2012.

CAILLOIS, Roger, *Abordări ale imaginarului*. Traducere din limba franceză de Nicolae Baltă, București, Editura Nemira, 2001.

CĂLIMAN, Călin, *Istoria filmului românesc (1897-2000)*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000.

CĂRTĂRESCU, Mircea, *Postmodernismul românesc*, București, Editura Humanitas, 1999.

CHIMEȚ, Iordan, *Eroi, fantome, șoricei*, București, Editura Meridiane, 1970.

CIMPOI, Mihai, *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Chișinău, Editura Arc, 1997.

CORNEA, Paul, *Introducere în teoria literaturii*, Iași Editura Polirom, 1998.

CROHMĂLNICEANU, Ovid S., *Cinci prozatori în cinci feluri de lectură*, s.l., Editura Cartea românească, 1984.

CURRAN, John, *Crime în devenire: secrete din arhiva personală a Agathe Christie*. Traducere de Ghețu Caroline Raluca. București, Editura RAO, 2014.

DRĂGAN, Ioana, *Romanul popular românesc în secolul al XIX-lea*, s.l., Editura Virtual, 2011.

ECO, Umberto, *Lector în fabulă. În românește de Marina Spalas*. Prefață de Cornel Mihai Ionescu, București, Editura UNIVERS, 1991.

ELIADE, Mircea, *Oceanografie*, București, Editura Humanitas, 1991.

HARKUP, Kathryn, *A de la arsenic: otrăvurile Agathe Christie*. Traducere de Maria Sciobăniței prin Lingua Connexion, București, Editura RAO, 2016.

HĂULICĂ, Dan, *Geografii spirituale*, București, Editura Univers, 1973.

HOLZMANN, Gabriela, *Schaulust und Verbrechen: ein Geschichte des Krimis als Mediengeschichte (1850-1950)*, Stuttgart, Weimar: Metzler, 2001.

HUTTON, Margaret-Anne, *French Crime Fiction, 1945-2005: investigating World War II*, New York, Routledge, 2016.

IOVĂNEL, Mihai, *Roman polițist*, Cluj-Napoca, Tact, 2015.

LITS, Marc, *Le roman policier: introduction a la theorie et a l'histoire d'un genre litteraire*, Liege, Edition du Cefal, 1993.

MANOLESCU, Florin, *Literatura S.F.*, București, Editura Univers, 1980.

MARCUS, Solomon, *Artă și Știință*, București, Editura Eminescu, 1986.

MARINO, Adrian, *Biografia ideii de literatură*, vol. 5, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2006.

MATEI, Horia C., *Literatură și aventură*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1972.

MESSAC, Régis, *Le „detective novel” et l'influence de la pensee scientifique*, Paris, Societe d'Edition Les Belles Lettres, 2011.

MESSAC, Régis, *Roman policier. Fragment d'histoire*. Notes et index par Olivier Messac. Préface par Gérard Durozoi. Paris, Édition ex nihilo, 2009.

MIHĂIEȘ, Mircea, *Metafizica detectivului Marlowe*, Iași, Editura Polirom, 2008.

PETRESCU, Camil, *Teze și antiteze*. Ediție îngrijită, prefață și tabel cronologic de Aurel Petrescu. București, Editura Minerva, 1971.

PILLAT, Dinu, *Mozaic istorico-literar. Secolul XX*. s.l., Editura pentru literatură, 1969.

POPA, Mircea, *Tectonica genurilor literare*, București, Editura Cartea Românească, 1980.

***, *Referințe Critice. Istorie și critică literară, 1996*, Cluj-Napoca, Presa universitară clujeană, 2006.

SEBEOK, Thomas A., UMIKER-SEBEOK, Jean, *Din nou pe urmele lui Sherlock Holmes*. Traducere și postfață de Mariana Neț. Cu un cuvânt înainte de Max H. Fisch. Cluj, Editura Echinoc, 1994.

STEINHARDT, Nicolae, *Între viață și cărți*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, referințe critice și indici de George Ardeleanu. Iași, Polirom, 2010.

STROE, Mihai A. (coordonator), *Universul lui Edgar Allan Poe: evaluări bicentenare*, Iași, Institutul European, 2011.

ȘTEFĂNESCU, Paul, *Afaceri criminale celebre. De la Sherlock Holmes la Maigret*, București, Editura ALL, 1995.

ȘTEFĂNESCU, Paul, *În slujba vieții și a adevărului*, Vol. I, București, Editura Medicală, 1981.

TURCUȘ, Florin-Claudiu, *Autonomia esteticului ca subversiune în narațiunile României anilor '60 – '80*, Lucrare realizată în cadrul proiectului „Cultura română și modele culturale europene”, cercetare, sincronizare, durabilitate, cofinanțat din FONDUL SOCIAL EUROPEAN prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007–2013, Contract nr. POSDRU/159/1.5/S/136077.

UDRINSCHI, Victor, *Vedete ale romanului polițist*, București, Editura Aktis, 1996.

VLAD, Ion, *Orizonturile lecturii*, Cluj-Napoca, Editura Casa cărții de știință, 2007.

WELLEK, Rene, WARREN, Austin, *Teoria literaturii. În românește de Rodica Tiniș, cu un studiu introductiv și note de Sorin Alexandrescu*, București, Editura pentru literatură universală, 1967.

ZARIFOPOL, Paul, *Pentru arta literară*, vol. II. Ediție îngrijită, note, bibliografie și studiu introductiv de Al. Săndulescu. București, Editura Minerva, 1971.

ZECA, Daniela, *Melonul domnului comisar. Repere într-o nouă poetică a romanului polițist clasic*, București, Editura Curtea Veche, 2005.

Bibliografie critică în periodice

ARION, George, *Atac în bibliotecă – o pledoarie pentru romanul polițist*, în „Dilema veche”, nr. 336, 22-28 iulie 2010.

AXINTE, Șerban, „De ce nu avem roman?”. *Discuții și polemici în prima jumătate a secolului XX*, în „Convorbiri literare”, nr. 10/2009, p. 112.

AXINTE, Șerban, *Ce mai este literatura?*, în „Cuvântul”, nr. 376/2008, p. 15.

AXINTE, Șerban, *O panoramă provizorie a literaturii române de astăzi*, în „Tribuna”, nr. 143/2008, p. 6.

BRECHT, Bertolt, *Experiența intelectuală a catastrofei*, în „Secolul XX”, nr. 7/1968, p. 36.

BUGARIU, Voicu, *Două argumente...*, în „Tribuna”, nr. 15, anul XVIII, 11 aprilie 1974.

CAILLOIS, Roger, *Romanul polițist, jocul și drama*, în „Secolul XX”, nr. 7/1968, p. 43.

ČAPEK, Karel, *Holmesiana*, în „Secolul XX”, nr. 7/1968, p. 31.

CERNAT, Paul, *De ce nu (mai) avem roman polițist?*, în „Observator cultural”, nr. 865/2017.

<https://www.observatorcultural.ro/articol/de-ce-nu-mai-avem-roman-politist/> (accesat la data de 5 mai 2018)

CHESTERTON, G.K., *Despre nuvela detectivă*, în „Secolul XX”, nr. 7/1968, p. 29.

CHIMEȚ, Iordan, *...Și detectivul trebuie să fie poet*, în „Secolul XX”, nr. 7/1968, p. 153.

CIOBANU, Petruț, *Mijloace tehnico-științifice destinate investigațiilor criminalistice la fața locului*, în „Universul Juridic”, nr. 6, iunie 2017, p. 135.

COCORA, Ion, *Mutații tematice*, în „Tribuna”, nr. 15, anul XVIII, 11 aprilie 1974.

CROHMĂLNICEANU, Ov. S., *Nu Poe este adevăratul strămoș al romanului polițist, ci Dostoievski...*, în „Secolul XX”, nr. 7/1968, p. 159.

DOBRESCU, Al., *Virtuțile romanului polițist*, în „Cronica”, nr. 48/1970, p. 8.

DRĂGAN, Ioana, *O tipologie posibilă a romanului popular apărut în secolul al XIX-lea în spațiul românesc*, în „Respiro”, 2000-2002, pe site-ul http://www.respiro.org/Issue5/eseuri_dragan.htm (accesat la data de 20 iunie 2018)

ECO, Umberto, *Marginalii și glose la Numele rozei*, în „Secolul XX”, nr.8-9-10/1983.

GIURCĂ, Dana Mihaela, *Crimă în paradis – romanul polițist în comunism*, în „Dacia literară”, nr. 3 (138)/toamnă 2015.

GRAMSCI, Antonio, *Taylorismul sau „Mușchetarii”?*, în „Secolul XX”, nr. 7/1968, p. 33.

IOVĂNEL, Mihai, *Despre critica polițistă*, în „Cultura”, nr. 378/2012, pe site-ul <http://revistacultura.ro/nou/2012/06/despre-critica-politista/>

IOVĂNEL, Mihai, *Roman polițist*, în „Cultura”, nr. 345/2011, pe site-ul <http://revistacultura.ro/nou/2011/10/roman-politist/>,

IVAN, Petre, *De ce nu (mai) avem roman polițist. Situația romanului polițist în România*, în „Metropolis”, 2 martie 2017, pe site-ul <https://www.ziarulmetropolis.ro/de-ce-nu-mai-avem-roman-politist-situatia-romanului-politist-din-romania/>

IVĂNESCU, Mircea, *manierism și creație*, în „Secolul XX”, nr. 7/1968, p. 143.

LUNGU, Ion, *Schemă și originalitate*, în „Tribuna”, nr. 15, anul XVIII, 11 aprilie 1974.

LUPU, Gabriela, *De ce scriu nordicii romane polițiste*, în „România liberă”, 7 martie 2011.

LUPU, Gabriela, *O radiografie a popoarelor pornind de la romanele lor polițiste*, în „România liberă”, 3 octombrie 2011.

OJOG-BRAȘOVEANU, Rodica, *Nu sunt feministă...dar am început*, în „Magazin”, 28 iunie 2000, pe site-ul <http://www.revistamagazin.ro/content/view/945/21/>

OLARIU, Constantin, *Detectivism în cheie absurdă*, în „Secolul XX”, nr. 7/1968, p. 57.

MANOLACHE, Gheorghe, *Romanțul de mystère revine!*, în „Nord Literar”, anul X, nr. 10 (113), octombrie 2010.

MANOLESCU, Nicolae, *Romanul polițist*, în „România literară”, nr. 2/2012, pe site-ul http://www.romlit.ro/index.pl/romanul_poliist2

PATRICHE, Eugen, *Cui i-e frică de romanul polițist?*, în „Amfiteatrul”, nr. 9/1969, p. 19.

PAVEL, Corina, *În vizită la marea maestră a romanului polițist - Rodica Ojog-Brașoveanu*, în „Formula AS”, nr. 369/ 1999.

PILLAT, Dinu, *Cum se deschide la noi gustul pentru romanul senzațional*, în „Secolul XX”, nr. 7/1968, p.161.

PILOFF, Mădălina, *Romanul polițist, căutat, dar de negăsit*, în „Evenimentul zilei”, 9 iunie 2012.

TODOROV, Tzvetan, *Cred că citești mai bine atunci când știi ce faci, decât când nu știi...*, în „Tribuna”, nr. 15, anul XVIII, 11 aprilie 1974.

UNGHEANU, Mihai, *Ambiguitatea și echivocul formulei polițiste*, în „Contemporanul”, nr. 42/1970, p. 3.

VARENNES, Claude, *La umbra lui Sherlock Holmes*, în „Tribuna”, nr. 15, anul XVIII, 11 aprilie 1974.

VLAD, Ion, *Câteva teme pentru roman*, în „Tribuna”, nr. 15, anul XVIII, 11 aprilie 1974.

VULPESCU, Romulus, *Alibiul enigmei*, în „Tribuna”, nr. 15, anul XVIII, 11 aprilie 1974.

ZORZOR, Corina, *FOTO Cele mai spectaculoase coperte de romane polițiste din toate timpurile*, în „Adevărul”, 19 noiembrie 2013.

Dicționare

Academia Română, *Dicționarul general al literaturii române*, vol. A-B, București, Editura Univers Enciclopedic, 2005.

Academia Română, *Dicționarul general al literaturii române*, vol. L-O, București, Editura Univers Enciclopedic, 2006.

Academia Română, *Dicționarul general al literaturii române*, vol. P-R, București, Editura Univers Enciclopedic, 2007.

Academia Română, *Dicționarul general al literaturii române*, vol. S-T, București, Editura Univers Enciclopedic, 2008.

Academia Română, *Dicționarul general al literaturii române*, vol. Ț-Z, București, Editura Univers Enciclopedic, 2009.

CARANFIL, Tudor, *Dicționar universal de filme*, ediția a treia revăzută și adăugită, București, Litera internațional, 2008.

- CÂMPEANU, Ilieș, Marinescu, Cornelia (coord.), *Enciclopedia Universală Britannica*, vol.4, București, Editura Litera, 2010.
- CÂMPEANU, Ilieș, Marinescu, Cornelia (coord.), *Enciclopedia Universală Britannica*, vol.14, București, Editura Litera, 2010.
- DRĂGOI, Gabriela (coordonator), *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900* (ediția a II-a), București, Editura Academiei Române, 2002.
- Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, *Dicționarul cronologic al romanului românesc, de la origini până la 1989*, Cluj-Napoca, Editura Academiei Române, 2004.
- Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, *Dicționarul cronologic al romanului tradus în România, de la origini până la 1989*, Cluj-Napoca, Editura Academiei Române, 2005.
- Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, *Dicționarul cronologic al romanului tradus în România 1990-2000*, Cluj-Napoca, Editura Academiei Române, 2017.
- ISTRATE, Ion (coordonator științific), *Dicționarul cronologic al romanului românesc de la origini până la 1989*, București, Editura Academiei Române, 2004.
- ISTRATE, Ion (coordonator științific), *Dicționarul cronologic al romanului românesc: 1990-2000*, București, Editura Academiei Române, 2011.
- POP, Ion (coordonator științific), *Dicționar analitic de opere literare românești*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2007.
- SASU, Aurel, *Dicționarul biografic al literaturii române*, vol. A-L, s.1., Editura Paralela 45, 2006.
- ȘTREMPEL, Gabriel (coordonator), *Bibliografia românească modernă (1831-1918)*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984.
- TATOMIRESCU, Ion Pachia, *Dicționar estetic-literar, lingvistic, religios, de teoria comunicației*, Timișoara, Editura Aethicus, 2003.
- ZACIU, Mircea, PAPAĞAGI, Marian, SASU, Aurel (coordonatori), *Dicționarul scriitorilor români, vol. I. A-C*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1995.
- ZACIU, Mircea, PAPAĞAGI, Marian, SASU, Aurel (coordonatori), *Dicționarul scriitorilor români, vol. III. M-Q*, București, Editura Albatros, 2001.
- ZACIU, Mircea, PAPAĞAGI, Marian, SASU, Aurel (coordonatori), *Dicționarul scriitorilor români, vol. IV. R-Z*, București, Editura Albatros, 2002.

Tratate de criminalistică

IONESCU, Lucian, SANDU, Dumitru, *Identificarea criminalistică*, București, Editura C. H. Beck, 2011.

STANCU, Emilian, *Tratat de criminalistică*, București, Editura Universul Juridic, 2010.

STANCU, Emilian, *Criminalistica: elemente de tehnică și de tactică a investigației penale*, București, Editura Universul Juridic, 2014.

SUCIU, Camil, *Criminalistica*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1972.

ZAMFIRESCU, Neculai Spirea, *Tratat practic de psihocriminalistică – Autori și adevăruri necunoscute*, București, Editura Univers Juridic, 2010.

Articole, studii de specialitate, conferințe și volume colective

DUBOIS, Jacques, *Simenon et la déviance*, în „Littérature”, n^o1, 1971, „Litterature Février” 1971, pe site-ul https://www.persee.fr/doc/litt_0047-4800_1971_num_1_1_2499

GIURCĂ, Dana Mihaela *La novela policiaca: modelos, estructuras y tipos en la literatura rumana contemporánea*, Madrid, 2014, teză de doctorat, consultată online pe site-ul <https://eprints.ucm.es/28176/1/T35671.pdf>, (accesat la data de 28 martie 2019).

SPÂNU, Petruța, *Centre et périphérie chez Georges Simenon*, în „Acta Iassyensia Comparationis”, nr. 5, România, 2007 pe site-ul http://www.literaturacomparata.ro/Site_Acta/Old/acta5/acta5_spanu.pdf

TRIFU, Dorina Nela, *Rodica Ojog-Brașoveanu – „Sleepless Nights for Minerva”*, în Journal of Romanian Literary Studies, nr. 7/2015, pe site-ul <http://www.upm.ro/jrls/JRLS-07/Rls%2007%2041.pdf>

TUPAN, Maria-Ana, *Le Chevalier C. Auguste Dupin and Mr Bucket: Mid-Nineteenth-Century Intimations of the Thought-Police* în „Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities” Vol. IV, No. 1, Kolkata, India, 2012, pe site-ul http://rupkatha.com/V4/n1/03_Le_Chevalier_C_Auguste_Dupin_and_Mr_Bucket.pdf

VESELSKÁ, Michaela, *History, Development and Characteristics of British Detective novel and the Significant Representatives of the Genre*, Bachelor Thesis, Olomouc, 2004, pe site-ul https://theses.cz/id/peh3v5/Bachelor_Thesis_-_Michaela_Veselsk.pdf

Surse bibliografice electronice

<http://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/george-arion-andrei-mladin-este-cel-mai-răsfățat-erou-din-literatura-română-de-stelian-turlea>.

<http://evz.ro/amintiri-despre-agatha-christie-a-romaniei-842287.html>
<http://dejulmeu.ro/index.php/2017/03/19/doamna-misterelor-rodica-ojog-brasoveanu/>
<https://hyperliteratura.ro/rodica-ojog-brasoveanu/>
<https://adevarul.ro/cultura/arte/romanul-politist-autohton-incepe-ofensiva>
<http://www.trussel.com/maig/freref.htm> [accesat 16.08.2017, ora 12:10]
http://www.romlit.ro/index.pl/noul_roman_poliis
<http://www.johncurran.info/page4.html>
http://abrahamson.medill.northwestern.edu/WWW/IALJS/Dickens_OnDutyWithInspectorFields_HouseHold%20Words_1854.pdf
<https://momenteistorice.ro/hercule-poirot-detectivul-inventat-de-scriitoarea-britanica-agatha-christie/>
<http://www.criminalistic.ro/iter-criminis/>
<https://www.agathachristie.com/>
<http://www.sherlock-holmes.co.uk/>
https://www.arthur-conan-doyle.com/index.php?title=Main_Page
<http://www.johncurran.info/page4.html>
http://cj.md/uploads/Criminalistica_notiuni_introductive.pdf

Bloguri specializate în descrierea literaturii polițiste

<http://www.unwalkers.com>
<http://www.action-suspense.com>
<http://lecturederichard.over-blog.com>
<http://jackisbackagain.over-blog.com>
<http://jeanne.desaubry.over-blog.com>
<http://leblogdupolar.blogspot.fr>
<http://sous-les-paves-la-page.com>
<http://www.blog813.com>
<http://www.passion-polar.com>
<http://sabineremy.blogspot.fr/>
<http://www.encoredunoir.com>
<http://www.k-libre.fr/klibre-ve/>
<http://www.patrickdefriberg.com/>
<http://leslecturesdelonclepaul.over-blog.com>
<http://www.concierge-masque.com/>

